

ÎNCHEIERE

26 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Ion Grișciuc și reprezentantul acestuia, avocatul Veaceslav Negru și Maria Grișciuc,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Mariei Grișciuc împotriva lui Ion Grișciuc cu privire la repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 01 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Ion Grișciuc, admis apelul declarat de către Maria Grișciuc și modificată hotărârea Judecătoriei Râșcani din 28 aprilie 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 11 decembrie 2015, Maria Grișciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Grișciuc cu privire la repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, prin sentința Judecătoriei Râșcani din 10 aprilie 2013, Ion Grișciuc a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) din Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, iar în baza art. 90 din Codul penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 2 ani.

Menționează că, în cadrul procesului penal s-a stabilit că, Ion Grișciuc la data de 03 iunie 2012, în jurul orelor 20.00, deplasându-se la volanul automobilului de model „VAZ 2107”, cu nr. de înmatriculare FR AC 794 pe traseul Brest-Chișinău-Odesa din direcția mun. Bălți spre or. Edineț la km 715, nu a ținut cont de situația rutieră și încălcând Regulamentul circulației rutiere, a tamponat automobilul de model „Toyota HI-ACE”, cu nr. de înmatriculare C EM 235, condus de I. Mușuc, în urma cărui fapt a decedat fiul său, Gheorghii Grișciuc, născut la 26 aprilie 1995, care se afla în calitate de pasager în automobilului de model „VAZ 2107”, cu nr. de înmatriculare FR AC 794, condus de Ion Grișciuc.

Invocă că, prin decizia Curții de Apel Bălți din 10 iulie 2013 i-a fost respinsă cererea de apel ca nefondată cu menținerea sentinței Judecătoriei

Rîșcani din 10 aprilie 2013, totodată, i-a fost explicat că nu este lipsită de dreptul de a înainta acțiune civilă în ordinea procedurii civile.

Relevă că, prin decizia Curții de Supreme de Justiție din 01 aprilie 2014 i-a fost admis recursul ordinar, casată parțial sentința Judecătorei Rîșcani din 10 aprilie 2013 și decizia Curții de Apel Bălți din 10 iulie 2013 în cauza penală în privința lui Ion Grișciuc în latura penală și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost exclusă aplicarea prevederilor art. 90 din Codul penal, Ion Grișciuc a fost considerat condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) din Codul penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis. În rest hotărârile contestate au fost menținute.

Afirmă că, pe parcursul urmăririi penale nu s-a adresat cu acțiune civilă față de persoana vinovată, deoarece nu a cunoscut despre acest drept și nu a fost întrebată de procuror despre cheltuielile suportate.

Declară că, a fost și este într-o stare de stres puternic, care s-a agravat din motiv că, pârâtul nu și-a recunoscut vina, fiind purtată pe drumuri pentru a afla adevărul.

Sușține că, după accident, pârâtul cu familia sa i-au transmis suma de 5000 lei și au procurat băutura alcoolică, însă nu s-au preocupat de cheltuielile suportate pentru înmormântarea fiului și nici nu și-au cerut scuze pentru provocarea pierderii fiului.

Invocă că, cheltuielile legate de înmormântarea fiului nu au fost recuperate de persoana vinovată, ea nefiind în stare în acele momente să solicite documente confirmative la procurarea celor necesare pentru înmormântare.

Mai invocă că, în urma decesului fiului a suferit și suferă enorm atât ea, cât și familia sa, cu fiul fiind foarte apropiați, iar în urma decesului, sentimentele de afecțiune i-au fost lezate total, prejudiciul cauzat fiind irecuperabil și permanent.

Solicită încasarea din contul lui Ion Grișciuc a sumei de 200 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani din 28 aprilie 2016 a fost admisă parțial acțiunea și a fost încasată din contul lui Ion Grișciuc în beneficiul Mariei Grișciuc suma de 70 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 01 aprilie 2014 a fost casată parțial sentința Judecătorei Rîșcani din 10 aprilie 2013 și decizia Curții de Apel Bălți din 10 iulie 2013 și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost exclusă aplicarea prevederilor art. 90 din Codul penal și Ion Grișciuc a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) din Codul penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

Totodată, prima instanță stabilind suma prejudiciului moral în cuantum de 70 000 lei, a reieșit din caracterul și gravitatea suferințelor psihice, pe care le-a suportat reclamanta în urma decesului fiului său Gheorghii Grișciuc, survenit în rezultatul accidentului rutier și în conformitate cu principiul echității, făcând trimitere la prevederile art. 123 alin. (3) CPC, art. 1398 alin. (1), 1422 alin. (1) și ale art. 1423 din Codul civil.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 01 noiembrie 2016 a fost respins apelul declarat de către Ion Grișciuc, admis apelul declarat de către Maria Grișciuc și modificată hotărârea primei instanțe prin majorarea sumei dispuse spre încasare cu titlu de prejudiciu moral de la 70 000 lei la 100 000 lei.

Instanța de apel și-a argumentat concluzia prin faptul că, cuantumul prejudiciului moral se stabilește în funcție de gravitatea prejudiciului cauzat, la caz, prejudiciul îl constituie decesul persoanei apropiate, a fiului, cât și suferințele suportate în legătură cu aceasta.

La data de 30 noiembrie 2016, Ion Grișciuc și reprezentantul său, avocatul Veaceslav Negru au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca tardivă.

În motivarea recursului au indicat că, nu sunt de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece au fost încălcate normele de drept material și, anume, a fost interpretată eronat legea.

Menționează că, cererea de chemare în judecată este depusă cu omiterea termenului de prescripție, deoarece din momentul producerii accidentului rutier, - 03 iunie 2012 până la data de 14 ianuarie 2016, intimata, în calitate de succesor al părții vătămate, nu a înaintat acțiune civilă pe marginea accidentului rutier comis de către el, soldat cu decesul fiul acesteia, Gheorghii Grișciuc.

Invocă că, pe faptul producerii accidentului rutier, la data de 03 iunie 2012, de către organul de urmărire penală Rîșcani a fost pornit un proces penal, care a fost examinat de către Judecătoria Rîșcani, Curtea de Apel Bălți și Curtea Supremă de Justiție, iar intimata, în această perioadă, nu a înaintat o acțiune civilă în cadrul dosarului penal și nici separat în instanța de drept comun.

În aceste circumstanțe, afirmă că, intimata, în calitate de succesor al părții vătămate, a cunoscut despre existența prejudiciului și persoana obligată să-l repare din momentul comiterii accidentului rutier sau din momentul intentării în aceeași zi a procesului penal, după cum s-a expus Curtea de Apel Bălți și Curtea Supremă de Justiție, astfel, la momentul depunerii prezentei cereri de chemare în judecată - 14 ianuarie 2016 a expirat termenul de 3 ani pentru a fi atras într-un proces civil în scopul reparării prejudiciului cauzat.

Relevă că, în cadrul urmăririi penale nu s-a expus asupra vinovăției sale, însă în toate instanțele de judecată s-a căit sincer, a regretat mult de cele întâmplate, și-a cerut scuze părinților decedatului, care îi era verișor și cu care erau în relații bune și suferă mult până în prezent în urma acestui caz, nemaivorbind de faptul că, în rezultatul accidentului a fost și el traumatizat fizic și moral, iar până în luna noiembrie 2016 și-a ispășit pedeapsa în penitenciar.

Susțin că, după producerea accidentului rutier și pe parcurs, împreună cu părinții săi s-au adresat de nenumărate ori la părinții decedatului cu propuneri de a-i ajuta și i-au ajutat după posibilități, însă ulterior le-a fost refuzat ajutorul, ultimii dorind mai întâi stabilirea unei pedepse cu privarea de libertate, iar apoi și încasarea cheltuielilor.

Atenționează că, instanțele de apel și recurs prin deciziile sale, emise în cauza penală, s-au expus asupra faptului că, Maria Grișciuc a depus o acțiune civilă cu încălcarea normelor procesuale de drept și din aceste considerente, acțiunea nu a fost admisă, corespunzător, instanțele de judecată nu s-au

pronunțat în această privință și au adus la cunoștința intimatei despre modalitate adresării unei acțiuni civile.

Consideră că, suma prejudiciului moral solicitat este prea mare și exagerată, ținând cont de vârsta sa, de faptul că nu este angajat în câmpul muncii, nu are o specialitate, de situația economică și criza financiară din țară, precum și de quantumul salariului mediu pe țară, mai mult ca atât, intimata nu a argumentat suma prejudiciului solicitat și nici nu s-a expus asupra suferințelor de ordin moral, psihologic, psihic, social, etc.

Susține că, pe parcurs o să achite intimatei sume bănești în limita posibilităților, însă nu suma solicitată, pe care o consideră foarte exagerată.

La data de 20 decembrie 2016, Maria Grișciuc a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea reparării prejudiciului moral și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acestei pretenții.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece suma de 100 000 lei, încasată cu titlu de prejudiciu moral pentru pierderea fiului, este neesențială în raport cu suferințele suportate în urma decesului fiului, cu care a avut o relație strânsă de afecțiune, mai mult, în urma decesului acestuia suferă intens întreaga familie.

Menționează că, faptul pierderii fiului în urma acțiunilor lui Ion Grișciuc îi produce o suferință enormă permanentă, iar durata menținerii consecințelor produse urmau a fi apreciate de instanța de judecată, deoarece decesul fiului pentru ea este un prejudiciu permanent și nimeni nu îl poate recupera, iar suferințele psihice sunt evidente și nu pot fi evaluate.

Afirmă că, nu a solicitat restituirea prejudiciului material, cu toate că, a suportat diverse cheltuieli legate de înmormântare, care nu au fost recuperate de persoana vinovată, deși urma să le recupereze, mai mult, în acele momente, fiind în stare de șoc puternic în urma pierderii fiului drag, nu era în stare să ceară documente confirmative la procurarea celor necesare pentru înmormântare și petrecerea obiceiurilor religioase locale.

Susține că, atitudinea nepăsătoare și lipsa de compătimire din partea intimatului față de durerea sa, îi intensifică aceste dureri de mamă, care a pierdut fiul doar din vina acestuia.

Relevă că, conform prevederilor art. 2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, dreptul la viață este garantat oricărei persoane prin dispozițiile menționate și, în mod incontestabil, apare ca esențial în sistemul drepturilor fundamentale, întrucât, fără consacrarea și protejarea efectivă a acestui drept, protecția celorlalte drepturi ar rămâne fără obiect.

Consideră că, la examinarea cauzei nu s-a ținut cont nici de unificarea practicii judiciare, inclusiv de opinia comună a Președintelui Curții Supreme de Justiție, dl Poalelungi Mihai și a șefului adjunct al Direcției Agent Guvernamental, dl Apostol Lilian, privind satisfacția echitabilă (Buletinul CSJ a RM 8-9, 2012, pag. 28), potrivit căreia, conform jurisprudenței CEDO, în cazul violării art. 2 al Convenției - dreptul la viață, instanțele judecătorești pot acorda ca satisfacție morală sume în mărime de 6000 - 30000 Euro, echivalentul în lei moldovenești.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile au fost declarate în termen, or, din materialele cauzei rezultă că, recurenții au recepționat copia deciziei instanței de apel la data de 06 decembrie 2016 (f. d. 137) și 09 decembrie 2016 (f.d 139), iar cererile de recurs au fost depuse de către aceștia la data de 30 noiembrie 2016 (f. d. 155) și la data de 20 decembrie 2016 (f.d. 162).

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de către Ion

Grişciuc și reprezentantul acestuia, avocatul Veaceslav Negru și Maria Grişciuc nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recursuri se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile declarate de către Ion Grişciuc și reprezentantul acestuia, avocatul Veaceslav Negru și Maria Grişciuc, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile lui Ion Grişciuc și reprezentantului acestuia, avocatul Veaceslav Negru și a Mariei Grişciuc ca inadmisibile.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursurile declarate de către Ion Grişciuc și reprezentantul acestuia, avocatul Veaceslav Negru și Maria Grişciuc se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic